

Bruno Ninaber van Eyben.

beltje nog niet afgerond. Bruno Ninaber van Eyben: 'Beatrix heeft haar koningschap anders ingevuld dan haar moeder deed. Zij wil afgebeeld zijn vanuit haar functie. Abstracter kun je zeggen. Dat is dan ook door mij tot uitdrukking gebracht.' 'Maar er was nóg meer dat een extra accent verdiende. Het gegeven met name dat we toch een fris en geordend land zijn. Die muntjes hebben daarom ook een frisheid. We zijn er echt heel intensief me bezig geweest.'

Millimeter

Aan de keuze voor het nieuwe muntstuk begin jaren tachtig lag een prijsvraag ten grondslag. Ontwerpers werden uitgenodigd om een ontwerp te leveren in de vorm van een opinie. Wettelijke eisen stonden vast. Maar een ieder was vrij daar andere zaken aan toe te voegen. Van al die opinies is indertijd nog een boekje gemaakt. Een commissie maakte daaruit de keuze. Die viel op de jongste van de aangezochte ontwerpers. Op dat moment was Bruno Ninaber van Eyben 31 jaar. Nu kwam het er op aan de ideeën te realiseren. De ontwerper: 'Wat je bedacht had moest vertaald worden naar

Nederland fris en geordend

het maakproces. Daarbij kwamen dingen om de hoek kijken, waar je werkelijk geen notie van had. Ik wist niet wat twee honderdste millimeter kon betekenen. En ik merkte ook dat een rechte lijn al heel snel krom is. In samenwerking met de mensen van de Rijksmunt zijn er werkelijk ontelbare proeven gedaan. Maar dat proces was buitengewoon fascinerend.'
'Er moest een product van gemaakt worden in al zijn perfectie. Dat was het spannende. Dan werk je naar zo'n kwaliteitsniveau toe, dat wat je maakt niet na te maken is door derden. Je hoort ook alleen maar over briefjes die nagemaakt worden, niet over munten. Bovendien: er zijn machines die een legering op de exacte waardes kunnen testen.'

Ambt

De Rijksmunt was de directe partner in het proces. En de koningin? Bruno Ninaber van Eyben: 'Er was betrokkenheid van haar kant. Zowel bij de vroegere gulden als met de euro waren er contacten. Evenwel pas op het moment dat het op realisatie aankwam.' 'Ik denk dat ze zich ontzaggelijk bewust was van de kracht van de vormgeving. Dat het er om gaat, dat je illustreert wie je bent. Zoals je een kunststijl hebt. De koningin heeft het ambt zelf vorm gegeven. En er inhoud aan gegeven. Die munten nu zijn een deel van de drager van die mededeling.' 'Zij heeft bepaalde tradities opnieuw geanalyseerd. 'Wat wil ik handhaven, maar hoe kunnen we daar een nieuwe eigentijdse lading aan geven?' Als je haar ziet optreden, straalt ze dat uit. Ze is goed geïnformeerd. Ze voert dat professioneel uit. Daar zijn vriend en vijand het over eens. Het is geen toeval dat het zo geworden is. Ze heeft bewust gevoeld: hier voel ik me bij thuis.'
'Wat ik niet wou maken is Mevrouw Von Amsberg op wintersport. Zij is niet iemand die het ambt uit ambitie gekozen heeft, wel iemand die het verkregen heeft.'

Bruno Ninaber van Eyben. Foto Ineke Clarijs

Wordt het kunstje nog uitgevoerd? Je neemt een kwartje, bedekt dat met een stukje papier om dan met potlood de waarde (25 cent) of de beeltenis van de koningin over te trekken? Je eigen muntstuk maken, zogezegd. En je de koning te rijk voelen.

Kwaliteit niet na te maken

Munt als ambt

KOOS TUITJER

Hoeveel kinderen zouden zich hier niet mee vermaakt hebben? En zich dan ook even een tovenaar gevoeld hebben. Deze herinnering lijkt lichtjaren af staan van de man die zich op een herfstachtige voorjaarsdag over de Parade in Den Bosch naar de burelen van *Brabant Cultureel* spoedt.
Gekleed in een lange zwarte jas en met een fraaie zwarte Borsalino op het hoofd. Geen tovenaar of tovenaarsleerling. Professor, hoogleraar in het Industrieel Ontwerpen te Delft: Bruno Ninaber van Eyben. Geboren in Boxtel (1950) als zoon van een monumentaal ontwerper. Ninaber junior zelf werd opgeleid aan de academie in Maastricht.

Emigreren

Waarom roept zijn verschijning nu herinneringen op aan een kinderspelletje van een regenachtige vakantiedag lang, lang geleden? Welnu: Bruno Ninaber van Eyben is dé ontwerper van alle Nederlandse circulatie-geldstukken die sinds 1982 uit de machines van de Nederlandse Munt geworpen zijn. De munten met de beeltenis van koningin Beatrix. In de gulden (ƒ) versie en sinds 2002 in de euro (€) versie.
Zijn emotie over de succesvolle uitvoering van zijn muntontwerpen, is zoveel later wat ingehouden: 'Ik was natuurlijk heel nieuwsgierig naar wat voor het effect het zou geven als je dat geld ook werkelijk gebruikt. Ik had wel het idee 'ze moeten mooi worden, anders moet ik misschien wel emigreren'.
'Maar ik had al langer leren leven met ontwerpen van mijn hand, die in het dagelijkse gebruik een rol zijn gaan spelen. Er zijn immers ook de brievenbussen en de ANWB borden. En bij de mensen thuis de Barth-lijsten aan de muren. Ik had inmiddels een groot ontwerpbureau met dertig medewerkers. Ik wist bij wijze van spreken niet beter.'

Frisheid

Maar de door Ninaber van Eyben ontworpen munten spannen als kunststukjes toch de kroon. Neem het dubbeltje: een ding van een vierkante centimeter. De ontwerper vult nu aan en legt uit: 'Waarop heel veel staat. Een jaartal, wie het gemaakt heeft, de waarde ervan en dat we een koninkrijk zijn. En dat het staatshoofd Beatrix is. En dan ook nog, dat we voor onze munt het decimaal stelsel hanteren.'
Maar daarmee zijn alle ins and outs voor een pasklaar dub-